

Koskelaiset

SUKUSEURAN
TIEDOTUSLEHTI

13. 3. 1990

N:o 2

Talvisodasta tähän aikaan

Talvisodan päättymisestä tuli 13.3.1990 kuluneeksi tasan 50 vuotta. Tuolloin suurin osa Karjalaa joutui vieraiden valloittajien jalkoihin ja lähes puoli miljoonaa ihmistä menetti kotinsa.

30.11.1939 alkanut ja 105 tuskan täyteistä päivää oli päättynyt: olimme menettäneet vapauden hintana lähes 23.000 kaatunutta sekä sen osan elävää Suomea, jossa olimme syntyneet ja kasvaneet ja jossa juuremme ovat. Tuo kaikki päättyi 13.3.1940 tehtyyn Moskovan välirauhaan ja vaikka tuon surun katkaisi hetkellinen, riemuisa kotiinpaluu jatkosodan aikana, niin se oli koettava uudelleen 1944, ja lopullisesti. Lopullisestiko? Maailman kirjat ovat usein menneet sekaisin ja näyttävät ne taaskertaalleen sellaisia merkkejä. Vanhat sukupolvet poistuvat ja uudet syntyvät. Vanhat aatteet kaatuvat ja

uusia syntyy. Me Koskelaiset olemme eläneet toiveikkaita kotiinpääsyn aikoja. Olemme saaneet yhteyksiä synnyinseudulla nykyisin asuviin ihmisiin ja kaiken todennäköisyyden mukaan tuleamme ensi kesänä pääsemään pistäytymään synnyinseudullamme, kokemaan jälleen kotiinpaluun riemut ja elämykset sekä saada koskettaa sitä multaa, josta esivanhempamme ovat elämän ja voiman ammentaneet ja josta me kerran olemme niin katkerasti joutuneet luopumaan.

Toivoa vain sopii, että pakolla rakennettu raja-aita yhä madaltuisi ja vaikkapa kaatuisikin ja että Karjalan kunnaat jälleen kertaalleen avautuisivat sen kansanosan asuttavaksi, joka sen on vuosisatojen työn tuloksena nykyistä rappiota edeltäneeseen kukoistukseen saattanut.

KUVIA PARINPELLOSTA

Viihtyisä ja kaunis Parinpellon leirikeskus Hollosassa tarjosi erinomaiset puitteet kesän 1989 sukukokoukselle. Tilaisuuteen osallistujia kuvassamme leirikeskuksen pääovella.

— Kuva: Kalevi Ristolan

Eroon kaupallisesta karjalaisuudesta

Moskovassa 13.3.1940 tehtyyn välirauhaan liittyi karjalaisen kansanosan siirto nyky-Suomeen. Onneksi. Tosin niitäkin oli jotka olisivat jättäneet siirto-karjalaiset valloittajan jalkoihin kotiseudulleen ja kuten historian kirjat osoittavat, Siperiaan kuljetettavaksi ja tuhottavaksi. Onneksi kuitenkin kävi toisin ja me elämme.

Mutta mitä on karjalaisuus, josta myöskin meidän sukkumme on juuriaan? Olemme saattaneet kokea Karjala-romantiikan heilahtelut: evakkotaipaleella saimme kuulla olemamme toisen luokan kansalaisia ja tuntea sen tuoman häpeän, etenkin lapsena. Olemme myöskin saattaneet havaita miten karjalaisuutemme on rinnastettu lönnrotilaiseen kalevalaisuuteen sen viankarjalaisine piirteineen ja joka nyt on markkinoitu Bomba-ilmentymänä koko Karjalan heimon nimissä. Kauppatavarana.

En liene ainoa, joka vierastaa karjalaisuuden tulkintaa yksinomaan kalevalaisena kulttuurina, joskin sillekin on annettava sijaa, mutta se ei saisi tallata jalkoihin sitä karjalaisuutta, jonka me jouduimme jättämään rajan taakse ja jota kannamme nyt matkassa uusilla asuinsijoillamme. Tämä se oli Karjalaa, joka kukoisti Viipurin ja Kannaksen ympäristössä ja johon kulttuurin piiriin lukeutuneet arviolta 80 prosenttia luovutetun Karjalan väestöstä ja josta osa yhä voimakkaana elää nykyisessä etelä-Karjalassa.

Näen kaksi Karjalan osaa, jotka erosivat hyvin suuresti toisistaan: on ortodoksinen Karjala ja luterilainen Karjala. Näiden kahden Karjalan kulttuuriraja on ajankulun saatossa muotoutunut lähes nykyisen valtakunnanrajan suuntaiseksi Viipuri keskuksena siten, että raja on koillisuunnassa jakanut kansan kahteen eri uskontokuntaan lännessä asuvien kuuluessa luterilaiseen ja idässä ortodoksiseen kulttuuriin. Sotien seuraamuksena väestö on joutunut siirtymään sijoiltaan ja sen joukkoon on myöskin siirtynyt vieraita vaikutteita niin, että länsi on saanut vaikutteensa Ruotsista ja itä Venäjältä. Että Karjala on osa Suomea, on havaittavissa kulttuurin eri ilmentymistä ja eritoten sen voi havaita kielestä, Karjalan murteesta joka oli yhtä ja samaa

koko tällä alueella Viipurin ympäristöstä aina Parikkalaan saakka Lappeenranta—Imatra mukaanlukien ja josta alueesta hyvin selvästi Laatokan-takainen Karjala eroaa.

Tuon Viipuri—Lappeenranta—Imatra-alueen yhtenäisellä kielialueella ovat myöskin muut kansanperinteet samankaltaisia. Alue muodostaa sotia edeltäneen Karjalan ydinalueen ja sitä meidän tulisi korostaa väheksymättä samalla kalevalaista vienankarjalaisuutta, jota kuitenkin ei tulisi yleistää Karjalan koko kuvaksi.

Viipurin-karjalaisuuteen liittyy saumattomasti Koskelaisen sukuhistoriakin. Tehtyjen selvitysten mukaanhan Koskelaiset ovat asuttaneet Viipurin tienoille, eli Viipurin pitäjän Koskelaan jo joskus 1630, mutta mistä ovat tulleet, ei mistään käy selville, mutta viitata voi vain edellä tehtyyn tarkasteluun. Joka tapauksessa tiedetään, että kylän halki virtaavan joen rantamaat ovat olleet viljavia ja viljat on jauhettu joen kosken varrella sijainneessa myllyssä.

Joskin maa oli hedelmällistä, niin hedelmällistä on ollut myöskin Koskelaisen suku, joka nyt 360 vuotta myöhemmin käsittää jo arviolta 4000—5000 lukuisen suvun.

Mainitsin luvun 1630. Arkistotietojen mukaan silloin oli paikalla asunut Tuomas Heikinpoika, jonka ruotsinkielinen kirjuri on merkinnyt kirjoihinsa nimellä Thomas Henriksen. Hänen perillisensä Kristiina, Heikki ja Jaakko ovat antaneet vauhtia suvun kasvulle. Tämän jälkeen tultaneekin jo vuosisatojen vaihteeseen ja suvun haarautuminen ympäröiviin kyliin on alkanut kuten jo viime lehdessämme tästä kerrottiin.

Koko suomalaista yhteiskuntaa kiinnostavaa on nykyäänä yhä lisääntyvässä määrin tiedonhalu sukujen juurista: tieto niistä ihmisistä jotka yhteiskuntamme ovat asuaksemme luoneet ja sitä meitä ennen hoivanneet. Ehkäpä tässä olisikin sopiva sektori nyky-kiireisenä aikana menon hidastamiseksi niin, että ehtisimme itsekkin mukaan. Erityisesti karjalaisten sukujen historiaa ja perinteitä on syytä tutkia ja selvittää niitä, ennenkuin se on liian myöhäistä.

— Kansa, joka tuntee menneisyytensä ja sen tunnustaa, se kansa on elintilansa ansainnut.

KUVIA PARINPELLOSTA

Avara ja kaunis puisto tarjosi hienot puitteet lauantai-illan vapaamuotoiseen serusteluun. Kuvassamme renkaanheitto meneillään. Vasemmalta lukien taustalla, Pentti, sitten Eino A., Juhani Poikinen, Hannu ja Anja Ristola. Taustalla kimaltelee Vesijärvi. — Kuva: Kalevi Ristolan

Karjala sellaisena kuin monet meistä sen muistavat. Kuvassamme Juhana Koskelainen (Hiivalanmäki) lähdössä maitoreissulle Tienhaaraan, johon Koskelan maidot vietiin. Liinakon valjaat ovat karjalaismalliset kuten kärritkin.

— Kuva: Aili Koskelaisen

Seppo Koskelainen:

Uskon Karjalan heräävän

Ensi kesän kotiseutumatkan ensimmäisiä matkaan ilmoittautujia oli helikopterilentäjä Seppo Koskelainen, 51, Turusta, perheineen.

Seppo, olit ensimmäisiä yhteydenottajia, kun tuli tieto mahdollisuudesta tehdä tutustumismatka sukumme synnyinsijoille. Niin yksinkertaisesti vain kysymys: Miksi?

Seppo: Ensimmäiseen kysymykseesi vastaisin Aleksis Kiven Juhaniin ja Aapon sanoilla: Juhani: *"Mitä sanoit veljeni? Ei maassa eikä taivaassa ole paikkaa niin rakasta kuin se, jossa synnyimme ja kasvoimme ja jonka tattereilla pieninä pimmäsuina piehtarointsimme."* Aapo: *"Tosin musertaa sydäntämme jäähyväishetki; sillä kotopensas on jänöllekin rakas!"*

Missä ovat sukusi juuret ja mitä niistä tiedät?

Seppo: Nuorempana ei yleensä ole aikaa ja kiinnostusta menneeseen, joten usein he, jotka voisivat siitä jotain kertoa, ehtivät viedä tiedot mukanaan sen rajan taa, josta ei ole paluuta. Näin kävi minullekin, joten tietoni suvun juurista alkavat vasta Kintereen kylän Aholan talosta joilla seuduin, saatujen selvitysten mukaan Juhana ja Anna ovat asustaneet jo 1700-luvulla.

Miten laajalti on sukusi tietämäsi mukaan hajaantunut maailmalle ja mitä he (muutamat yksilöt) siellä tekevät?

Seppo: Nykyisin tulee pidettyä niin vähän yhteyttä muihin kuin lähisukulaisiin. Suuria suku- ja merkkipäiväjuhlia ei enää järjestetä, joten tiedot esimerkiksi pikkuserkkujenkin vaiheista jäävät olemattomiksi. Serkkuni ovat yleensä asettuneet eteläiseen Suomeen, joku taitaa olla Ruotsinkin puolella.

Mitä odotat ensi kesänä Karjalassa näkeväsi?

Seppo: Luonto-maisema.

Mitä tuntenet rinnassasi kohtaavasi esivanhempiesi syntysijat?

Miten odotat Karjalan alkavan taas elää, vai alkaako se vai onko se sittenkin elänyt koko ajan, jotenkin?

Seppo Koskelainen

Seppo: Sen verran olen niiden maisemien ohi junalla ja linja-autolla kulkenut, että tiedän synnyinseutuni inhimillisten kasvojen muuttuneen täysin. Vanhaa ei enää ole ja sekin mitä on jäänyt, on pahasti ränsistynyt. Mutta luonto lienee jo parantanut sodan tekemät haavat ja Karjalan kunnaat kukoistavat entisessä kauneudessaan! Ehkä Juhani Ahon sanoja siteeratakseni: *"Kaikki tosin on pienoiskokoa, mutta se oli omaa ja lujatekoista. Me pureuduimme kuin kanervikko kynsin hampain kiinni sen maan kamaraan. Sille, joka tahtoi meitä siitä irti kiskoa, jäi vain helpeet käteen, mutta juuret piiloutuivat uutta itua tekemään."*

"Ja kun sen tietää ja kun näkee taas päänsä päällä tuon rauhallisen, haaleansinisen taivaan laen, niin silloin ei Suomi tunnu heikommalta eikä sen tila toivottomammalta kuin muunkaan maailman."

Henkilökohtaisesti en jaksa uskoa meidän entisten karjalaisten tai jälkeläistemme enää asuvan niitä seutuja. Mutta uskon Karjalan heräävän pikkuhiljaa *"Ruususen unestaan"*, jos nykyinen vapauden ja kehityksen tuuli saa riittävän kauan vapaasti puhallella itärajamme yli.

H.K.

Sukuseuran johtokunta

kokoontui Porvoossa 28.1.1990. Kokouksen pääasiaksi muodostui kotiseutumatkan valmistelu ja sen tiimoilta tehdyt päätökset. Tilaisuudessa oli vieraana myöskin neuvostoliittolainen matkanjohtaja, Tervajoella 1953 syntynyt **Michael Kostalomov** eli 'Mikko' vaan. Täysin suomenkieltä taitavana Mikon kanssa keskustelu kävi vaivattomasti.

Matkan kannalta merkittävänä on pidettävä sukuseuran ja neuvostoliittolaisen Inset-yhtymän kesken tehty sopimus kulttuurivaihdosta, jota nyt suunnitellulla kotiseutumatkalla pyritään toteuttamaan.

Matkaan ilmoittautujia on 100 henkilöä ja valmistelut ovat hyvin hallinnassa. Matkaanlähtijäin luettelo toisaalla lehdessämme.

Vastuulliseksi matkanjärjestäjäksi valittiin Hannu Koskelainen ja II järjestäjäksi Pauli Vainikka. Lisäksi valitaan jokaiselle matkaryhmälle omat vetäjät.

Päätettiin avata seuralle erillinen matkatili asioiden joustavan hoidon kannalta.

Tili: Porvoon Osuuspankki

535854-24190

Koskelaiden sukuseura ry

Tämä tili koskee vain matkoja ja kaikki muu, kuten jäsenmaksut ym. kulkee edelleen seuran päätilin kautta KOP-Pohjois-Haaga 126250-90837.

Koskelaiset-lehti oli saanut myönteisen vastaanoton ja sen julkaisemista päätettiin jatkaa. Seuraava lehti julkaistaan kuluvana kevättalvena.

Jäsenmaksu on kuluvalla vuodelta 20 mk ja johtokunta päätti jatkossa lehden lähettämisestä kaikille jäsenmaksun suorittaneille. Ensimmäistä numeroa jaettiin 470 kpl.

Tammikuinen sunnuntai-iltapäivä sujui miellyttävän yhdessäolon merkeissä ja kokouspaikan isäntäväki kiittää osallistujia mielenkiinnosta seuran ja suvun asioita kohtaan sekä kiittää erityisesti mukavasta yhdessäolosta.

TIEDOTE

Rahastonhoitaja pyytää jäsenmaksun suorittajia kirjoittamaan nimet ja osoitteet selvästi. Myös sosiaaliturvatunnuksen ilmoittaminen olisi toivottavaa.

KUVIA KOSKELASTA

"Käpylän" Kosta ja Tyyne kesäpotretissa vuonna 1939. Taustalla oleva talo 1920 luvulta. Keskellä pojat Martti ja Hannu.

— Kuva: Vilma Koskelaisen

Kotiseutumatkaan lähtijät

Matkavalmistelut ovat jo lähes valmiit ja voimmekin jo liitteenä oheistaa lähtijät sekä matkaohjelman. Yksityiskohtaista hiontaa on vielä ja tuleamme tarvittaessa pitämään yhteyttä. Olemme sopineet yhteyshenkilöistä joilta saatte myöskin lisätietoja ja onkin toivottavaa, että pitäisitte yhteyksiä ja mm. Druzhba-ryhmän henkilöauto-matkailijoiden olisikin nyt kiireesti koottava autoryhmät ja ilmoitettava siitä. Varmaankin esim. Järvenpäälaiset, Koskelaiset ym. tuntevat toisensa ja voivat ryhmittä kuten toisaalla on havaittu tehtävän. Eihän ole mielekästäkään lähteä yksin tai kaksin autolla, vaan 3—5 hengen porukoissa. Matkamaksun voi nyt myöskin jo suorittaa matkatilillemme Porvoon Osuuspankkiin, niin että on sekin puoli sitten kunnossa kun matkaan valmistaudumme.

Muistojen ilta Karjalatalossa lauantaina 13.10.1990

Vaikkakin perinteellinen kesätapahtuma jää ensi kesänä toteuttamaan kotiseutumatkojen johdosta, niin puuhakkaat naisemme ovat katsoneet aiheelliseksi pitää kotiseutumapahtumien johdosta muistelujen illan. Se pidetään Helsingin Käpylänkuja 1 sijaitsevan Karjalatalon avarassa yläsalissa lauantaina tulevan lokakuun 13 päivänä, juhlinta alkaen klo 14.00.

Tilaisuudessa on ohjelmaa, leikkimielisiä kilpailuja, tarjoilua arvontaa sekä kun kerran silloin hyvällä tuulella ollaan, niin on myöskin luvassa tanssia oman kotitekoisen orkesterin tahdissa. Luonnollisesti tilaisuudessa myös katsellaan kotiseudulta otettuja valokuvia, kerrotaan kokemuksista, joita matkaan lähtevälle satapäiselle joukolle varmasti kerääntyy. Kaikki seuran jäsenet, ja matkalaiset ystävineen ovat tervetulleita tähän ainutkertaiseen MUISTOJEN ILTAAN.

KUVIA KOSKELASTA

Elda ja Matti Koskelainen (Mattilan talosta) hääkuvassa 1913.

— Kuva: Vilma Koskelaisen

KOSKELAISET

Vastaava toimittaja: HANNU KOSKELAINEN

Ladonta: RIVISET KY

Paino: KAIVOPUISTON KIRJAPAINO OY

Julkaisija: KOSKELAISTEN SUKUSEURA RY